

Zakon o slatkovodnom ribarstvu i ribarska društva u bivšoj mariborskoj oblasti

Činjenica, da naš novi ribarski zakon bazira na »kranjskom« zakonu od g. 1888., mogla bi dovesti do zaključka, da u Dravskoj banovini nakon stupanja na snagu novoga zakona neće biti nikakvih ili bar vrlo malo promena. Ovaj zaključak ima pretpostavku, da su ribarske prilike u celoj banovini iste. Ali to nije tačno. Kranjski je zakon važio za bivšu vojvodinu Kranjsku do g. 1928., kad je stupila na snagu »Uredba o ribarstvu« za ljubljansku oblast, kojoj su u međuvremenu pripali i neki delovi bivše Štajerske. Na ovoj teritoriji biće dakle vrlo malo promena, a drugo je s ostalim delovima Dravske banovine, koji su tvorili predašnju mariborsku oblast.

Do 1927. god. bila su ovde tri različita zakona, i to štajerski, koruški i madžarski zakon. Fin. zakonom za 1927./28. proširen je kranjski zakon na mariborsku oblast, a »Uredba«, koja predstavlja modernizaciju kranjskog zakona, istom na osnovu fin. zakona za g. 1934./35. Od g. 1935. radilo se i na podeli ribljih voda na revire, ali se deoba do danas nije izvršila, pa smo u tom pogledu ostali u položaju kako ga je zatekla g. 1918.

Novi će dakle zakon promeniti naše ribarstvo u njegovim temeljima, jer će doneti ono, za čim su ribarska društva u ovim krajevima i športski ribari već godinama vapili, a to je podela na revire.

G. 1848. ostavila je naše ribarstvo u posedu feudala od kojih su nekoji doduše već pre toga ustupili manje vodene pruge varošicama (trgovištima) za iskorišćivanje. S vremenom ribolovna su prava kupnjom ili drugim putevima većim delom došla u posed privatnih lica ili opština. Kako su spomenuti ribarski zakoni sadržavali samo policijske propise, a nisu vodili računa i o privrednoj vrednosti voda, nastalo je upravo haotično stanje. Gotovo na svakoj vodi, pa i u najmanjem potoku, bilo je po više vlasnika, koji su smeli izdavati ribolovne dozvole po miloj volji, a da im nije niko pretpisivao nasadivati vode mladem. Posve prirodno, da su riblje vode u ovim prilikama izgubile svoju vrednost, pa ih ni vlasti nisu mogle štiti na-

pram industriji, koja se sve više širila i koja predstavlja kako za narodnu privredu tako i za državnu blagajnu bogat izvor dohodaka.

U tim teškim vremenima osnovana su u Mariboru i Celju ribarska društva s ciljem, da okupe športske ribare i zaštite ribarstvo. Ova su društva godinama radila najvećom požrtvovnošću na podizanju ribarstva. Njihov je bio delokrug doduše ograničen na bližu okolinu Maribora i Celja, ali su ipak ustrajnim radom i stalnom vezom sa vlastima korisno uticala i na ribolovne prilike u drugim našim krajevima. Mirne duše možemo ustvrditi, da je sve ono, što se u pogledu ribarstva u Dravskoj banovini spaslo od propasti, isključiva zasluga ribarskih društava.

Kod pripremanja zakona o slatkovodnom ribarstvu i naša su društva putem »Zveze« u Ljubljani, u kojoj su učlanjena, stavila svoje predloge, od kojih su mnogi primljeni u konačnu redakciju. S osobitim zadovoljstvom smo primili tačku 6. § 33. zakona, prema kojoj se na ribolovne dozvole ne naplaćuje nikakva ni državna ni samoupravna taksa. Treba naime znati, da su te takse za vreme privredne depresije, mnogim našim članovima, koji pripadaju većinom srednjim i nižim staležima, ribolov onemogućile. Isto vredi za odredbe § 16., po kojem ne mogu biti zakupci zakupnih revira industrijska i druga poduzeća na vodi, koja štetno djeluju na ribolovne vode, i opštine, kao i za kaznene odredbe § 59.—66., koje definitivno ukidaju današnju nesnošljivu praksu.

Ipak ne nalazimo u zakonu, iako smo to predložili, nijedne odredbe, prema kojoj bi bile vlasti obvezane, da kontrolišu i trgovanje ribom. Nema sumnje, da ni ribolovni čuvari ni državni organi, kojima je stavljen u dužnost nadzor i zaštita ribarstva, neće moći da spreče ribokradu, naročito u blizini većih naselja, gde se ukradena riba lako i dobro prodaje.*)

*) Primj. ur.: § 53. t. 3. i § 60. t. 19. 20. i 21. zabranjuje prodaju odnosno kupovnje ribe ulovljene protivno odredbama zakona.

Iznenadjeni smo, što nije već u zakonu predviđeno, da mogu i ribarska društva biti zakupei revira, već to ovisi o odluci bana (§16. t. 2.). Isto su tako ribarska društva zapostavljena tačkom 3. § 46., prema kojoj ne mogu uživati prvenstva iz § 45. d, t. j. u dobivanju pomoći u novcu ili sredstvima proizvodnje. Obzirom na njihov dugogodišnji uspješni rad kao i na teške materijalne prilike kao posledice njihova rada, u kojima se ribarska društva

bez iznimke nalaze, zaslužuju, da im se pruži što veća pomoć. Isto tako očekuju puno razumevanje i potporu sa strane vlasti prilikom podele ribljih voda na revire.

Budući da su ribarska društva bila uvek faktori rada i reda u ribarstvu, opravdana je nada, da će se nepravda, koju im je nanio zakon, prilikom donošenja detaljnih naredaba ministarstva poljoprivrede i banovala po mogućnosti ispraviti.

Alojzije Šulgaj:

Cerkniško jezero i ribarstvo

Cerkniško jezero je poznato i kod nas i u stranom svijetu. Najbliži put onamo vodi preko Ljubljane željeznicom prema Trstu. Na zadnjoj našoj stanici — Rakeku — čeka autobus, a može se ići i pješice oko jedan sat cestom ili pokraj kapelice između Loškog griča i Skrajnika prijetkim planinskim putem. Doći ćemo najprije u lijepo trgovište Cerknicu, koja leži sjeverozapadno kraj Cerkniškog jezera, koje se prostire blizu talijanske međe, na velikoj ravlini, koju okružuju tamni vrhovi Javornika (1268 m) na jugu, a na sjeveru glatka brda Slivnice (1114 m), na zapadu Stražnik, a na istoku Bloke s Križnom gorom (818 m) i znamenitom Kriškom špiljom.

Pošto je Cerkniško jezero opjevao već italijanski pjesnik Dante Alighieri u svojoj Božanskoj komediji, a mnogobrojni prirodoslovci i povjesničari su ga opisali kao pravo čudo Krasa, ispustit ćemo sve ono, što bi činilo Cerknicu zanimljivom zbog idealnih smučarskih terena ili za naše zračne jedriličare, koji na obližnjim Blokama smjelo polijetaju. Nas zanima u prvom redu samo ono, što je u vezi sa bogatstvom riba i ribolovom na Cerkniškom jezeru.

Kraško tlo je kao rešetko koje ne drži vode. Voda ponire kroz ponore ili ždrijela u dubinu zemlje, tamo rastvara stijene gloda i dube rovove i jame, po kojima si utire put u podzemlju i na nižim mjestima izliva na površinu.

Cerkniško polje je najveće u nizu unutrašnjih kraških polja Dravske banovine. Ima 40 km² površine, od kojih je oko 26 km² period. pod vodom. Poplavljeno je poprečno tri četvrtine godine. Ravnicu poplavljaju površinski pritoci i podzemna

vrela. Voda otiče podzemno kroz lijevaste ponore u dnu i kroz ždrijela na rubu jezera, najvjerojatnije prema selu Planini, a moguća je veza i u pravcu Vrhnike.

Glavni pritoci Cerkniškog jezera su: Cerknički potok, Žirovniščica, Lipsenjščica, jezerski Obrh ili Stržen, Tresenec, Otoški Obrh i Mrzli studenec, vrela Vranje jame u Zadnjem kraju te konačno Suhodolica pod selom Dol. Jezerom.

Najvažniji je jezerski Obrh ili Stržen. Izvire pod selom Gor. (ili Vrh-) jezerom, teče preko jezerske ravnine, sve više i više urezujući se u površinu, dok ne nestane u Velikoj ponikvi.

Cerkniščica izvire* u sjevernim stijenama, gubi se u ždrijelima pod Donj. selom. Ističe kod Rakovskog mosta, a za visoke vode u Velikoj Karlovci. Žirovniščica i Martinščica izvire u sjeverozapadnom kutu polja i teku pod Grahovom i Martinjakom u ponor Retje. Žirovniščica nema nikakve veze o ostalim potocima. Lipsenjščica izvire istočno pod Šteberkom i ulijeva se u Stržen. Otoški Obrh izvire na jugu za Otokom i teče u Zadnji kraj u ponor Bečki. Trsenac izvire isto tako na jugu pod graničnim Javornikom i ponire u Leviščima pod Otokom. Vrela Suhadolica i Vranja jama na zapadu teku samo za vrijeme kiša. Prvo izliva vodu u Križ, a odatle u ponore Rešeta. Vranja jama slijeva se u Zadnji kraj.

Tako teku vode i potoci kad jezero padne, odnosno kada gane ma.

Kada počnu pritoci rasti, ne mogu ih njihovi ponori progutati. U koritima voda raste. Kada dosegne u Strženu kod Velike ponikve razvodnu stijenu, prelije se u vi-